

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

postmottak@fad.dep.no

Bergen, 4. mai 2006

Høringsuttalelse – faste bokpriser for fag- og lærebøker på norsk for høyere utdanning

Fagbokforlaget utgir i hovedsak lærebøker for videregående skole, høyere utdanning og fagbøker. Vi har ca. 120 nye utgivelser hvert år og omsetter for i overkant av 85 millioner kroner. Vi har utgitt bøker i dette segmentet i 16 år. Fagbokforlaget er ikke medlem av Forleggerforeningen.

I tillegg til å utgi lærebøkene har vi også egen distribusjonsavdeling, som distribuerer både egne utgivelser og bøker fra noen andre forlag. Dette betyr at vi kjenner særtrekkene ved boksalg til disse markedene svært godt.

Vi mener høringsnotatet fra departementene i seg selv inneholder mange gode argumenter for å beholde fastpris på fag- og lærebøker. Mange gode innspill kom frem i forbindelse med fjorårets høring, og disse vil naturligvis gjelde fremdeles.

Erfaringene så langt med friere pris på øvrige bokkgrupper, har vist positive trekk. Sterkere priskonkurranse, høyere aktivitetsnivå og økt salg totalt sett. Vi vil advare mot å overføre disse erfaringene direkte til bokgruppe fag/lærebok ut fra følgende:

1. Det er alt for tidlig å vurdere de langsiktige konsekvensene av den nye bokbransjeavtalen. De siste dagene er det for eksempel avgjort at katalogen "Årets bøker" ikke vil bli utgitt i fremtiden. Dette vil helt klart gjøre det mye vanskeligere å markedsføre bredden av norsk litteratur til alle landets husstander.
2. Fag- og lærebøker for høyere utdanning selges i gjennomsnitt i et såpass lavt antall per år at man er avhengig av å tenke langsiktig ved utgivelse. Med fri pris og det press det vil føre på forlagene, vil det vanskeliggjøre utgivelser som skal dekke seg inn over tid fordi prisutviklingen er usikker. Fri pris kan føre til at prisen på slike bøker øker for å sikre inntjeningen både for forfatter og forlag.
3. De faglitterære forlagene konkurrerer allerede sterkt på faglig kvalitet, pedagogisk kvalitet og i den grad det er mulig også på pris.

Noen av konsekvenser ved frafall av fastpris på lærebøker vil være:

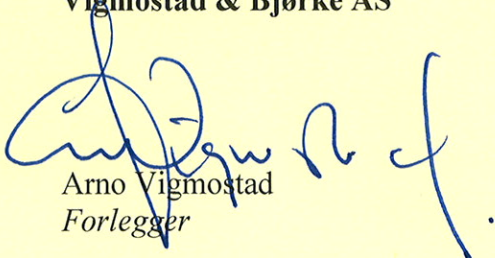
1. Når det blir priskonkurranse i bokhandlene, vil forlagene presses på pris mer enn kvalitet. Man risikerer at forlagene enten må senke kvalitetskravene for å møte kravet om lavere priser eller si nei til å utgi bøker med små og mellomstore målgrupper. Norske fagbøker er allerede under press fra engelskspråklige bøker som kan holde høy kvalitet selv på det som er smale markeder i Norge. Reduksjon i antall utgivelser gir mindre bredde, mindre valgfrihet og mindre oppdaterte bøker. Konsekvensene blir lavere kvalitet og mindre mangfold på bøkene til studenter og fagmiljø.
2. Mange av våre bokutgivelser kommer som et resultat av forskning innen akademien. Denne type bokutgivelser øker kompetansen i Norge. Den bidrar også til å øke norske forskere sitt renommé i forhold til utlandet. En rekke av våre utgivelser er oversatt til både dansk og svensk. Senket kvalitet og økt marginpress vil gå ut over dette.
3. Forlag er avhengige av å få forfattere som med utgangspunkt i sin forskningsbakgrunn formidler stoff på norsk til norske studenter. Senking av priser, vil gjøre det økonomisk enda mindre attraktivt å skrive lærebøker. Priskonkurranse med varierende priser som det regnes royalty av vil gjøre royaltyinntekten mindre forutsigbar og dermed blir det mindre attraktivt å skrive. En måte å møte dette på er å øke prisene på fagbøker, noe som kan skje i en situasjon med lav forutsigbarhet på pris.
4. Akademiske og forskningsbaserte bøker skrives av fagpersoner som har press på seg til å publisere på engelsk da det gir både høyere inntekter til institusjonene og samtidig også er mer meritterende, samtidig får fagpersonene i en del tilfeller bonus når de publiserer på engelsk.
5. Ved sterkere press på utsalgsprisene av fag- og lærebøker er vi redd for at dette over tid vil medføre press på forfatternes betingelser. Med noen svært få unntak har de norske fagbokforfatterne dårlig betalt for å utvikle gode lærebøker på norsk.
6. Det er viktig for fagmiljøene at fagbokhandlere som satser på bredde i bokutvalget har muligheter for å kunne fortsette med dette. Stor priskonkurranse på bøkene til de store studentgruppene kan fort få så stor betydning for fagbokhandlene sin inntjening at de enten må kutte kraftig ned på bredden i sortementet eller ta vesentlig større påslag på bøker til små målgrupper.

Vi håper og tror at departementet ser verdien av å ha fagbokhandlere som har et bredt utvalg av bøker i butikken og med fornuftige priser også på smale utgivelser. Vi er for vår del redde for at ulempene med frie priser for små fag og faglig stab er større enn fordelene for studentene på de store fagene.

Med vennlig hilsen

Fagbokforlaget

Vigmostad & Bjørke AS

Arno Vigmostad
Forlegger